Alphen aan den Rijn

BESLUITFORMULIER **Team Sociaal Beleid**

Zaaknummer: 3973651 Datum: 15 september 2026	Opsteller : Team Sociaal Beleid
Onderwerp: Evaluatie en voorzetting Kunst in de Kamers	
Besluit: 1. In te stemmen met de voorgestelde aanpak om de wisselende kunstexpositie voor lokale kunstenaars in de werkkamers van het college van B&W voort te zetten.	

Publiekssamenvatting

Sinds 2024 biedt de gemeente lokale beeldend kunstenaars de mogelijkheid om hun werk te exposeren in de werkkamers van de burgemeester en wethouders in het gemeentehuis. In 2024 en 2025 hebben circa 30 lokale kunstenaars aan de wisselende kunstexpositie deelgenomen.

Uit een evaluatie onder deelnemende kunstenaars blijkt dat zij overwegend positief zijn over het initiatief. Het college besluit daarom de wisselende kunstexpositie in 2026 en 2027 voort te zetten. Daarbij wordt voorgesteld de onkostenvergoeding voor deelnemende kunstenaars per exposant te verhogen en de exposities te plannen in perioden tussen de recesperioden. De gemeente blijft de expositie faciliteren en geeft kunstenaars ruimte om hun eigen werk te presenteren. Daarbij blijft de artistieke vrijheid van de kunstenaars het uitgangspunt.

Inleiding

In het voorjaar van 2024 is op verzoek van de toenmalig wethouder kunst en cultuur gestart met een wisselende kunstexpositie voor lokale kunstenaars uit de gemeente Alphen aan den Rijn. Met dit initiatief kregen kunstenaars de mogelijkheid om gedurende vijf tot zes weken hun werk te exposeren in de werkkamers van de burgemeester en wethouders in het gemeentehuis. De expositie heeft in 2024 en in 2025 plaatsgevonden met circa 30 lokale kunstenaars. Het college heeft bij het vaststellen van de Uitgangspuntennotitie ‘Tentoonstellingen in het gemeentehuis’ in voorjaar 2026 verzocht het initiatief ‘Kunst in de kamers’ te evalueren en op basis daarvan een voorstel te doen voor een vervolg. In dit besluit beschrijven we de belangrijkste uitkomsten van de evaluatie en doen we een voorstel voor de voortzetting van dit initiatief.

Evaluatie

Voor de evaluatie is in juni 2026 een enquête uitgezet onder de deelnemende kunstenaars. Veertien kunstenaars hebben de enquête ingevuld. De ervaringen zijn overwegend positief. De belangrijkste uitkomsten zijn:

- 94% van de respondenten heeft deelname aan de expositie als positief ervaren;
- 94% vindt een expositieduur van zes weken passend;
- de communicatie en begeleiding vanuit de gemeente worden positief beoordeeld;
- de mogelijkheid om in het gemeentehuis te exposeren wordt als waardevol ervaren.

Daarnaast zijn de volgende aandachtspunten naar voren gekomen.

- *Onkostenvergoeding:* 85% van de respondenten geeft aan dat de huidige onkostenvergoeding van € 75 onvoldoende aansluit bij de tijdsinvestering die deelname aan de expositie vraagt. Het gaat daarbij onder andere om voorbereiding en communicatie, transport, het plaatsen van de werken en de periode waarin de werken niet beschikbaar zijn voor andere exposities of verkoop. Voorgesteld wordt de vergoeding te verhogen, met de uitgangspunten van de Fair Practice Code als leidraad.
- *Zichtbaarheid van de kunstwerken:* De ervaringen over de zichtbaarheid van de expositie lopen uiteen. 75% van de respondenten geeft aan dat de zichtbaarheid beter kan en dat meer publiciteit rondom de expositie wenselijk is. Bij de start van het initiatief is bewust gekozen voor exposities in de werkkamers van burgemeester en wethouders. Daarbij is steeds duidelijk gecommuniceerd dat het gaat om een expositie in een bestuurlijke werkomgeving en niet om een openbare tentoonstelling. Voor kunstenaars die hun werk aan een breder publiek willen tonen, bestaat daarnaast de mogelijkheid om gebruik te maken van de tentoonstellingswand op de begane grond van het gemeentehuis. Hiervoor geldt een aparte aanmeldprocedure en zijn voorwaarden van toepassing, waaronder een maatschappelijke insteek van de expositie

Bestuurlijke terugkoppeling

- Naast de evaluatie onder de deelnemende kunstenaars zijn ook de ervaringen van de bestuurders meegenomen. De voormalig wethouders hebben eerder mondeling positief teruggekoppeld over de verrijking van de werkkamers en de rol van kunst als gespreksopener. Ook de burgemeester is positief over het initiatief en de aanwezigheid van kunst in de kamers. De burgemeester geeft het belang van communicatie over het initiatief en de zorgvuldige omgang met kwetsbare kunstwerken als aandachtspunt mee. Deze twee punten zijn meegenomen in dit besluit. Hij geeft tot slot aan dat één of twee kamers voldoende zijn en dat niet alle wethouders- en de burgemeesterskamer van kunst hoeven te worden voorzien. In de verdere uitwerking wordt daarom prioriteit gegeven aan de werkkamers van de portefeuillehouder kunst en cultuur en vervolgens aan de burgemeesterskamer, afhankelijk van het aantal aanmeldingen.

Uitgangspunten bij voortzetting

Op basis van de evaluatie wordt voorgesteld de wisselende kunstexpositie voort te zetten in 2026 en 2027. De onkostenvergoeding wordt verhoogd, zodat deze beter aansluit bij de tijdsinvestering van deelnemende kunstenaars en meer in balans is met de beperkte openbare zichtbaarheid van de werken in de werkkamers. Daarnaast wordt voorgesteld om met langere tijdsblokken te werken, zodat de exposities aansluiten bij de recesperioden. Voor de planning worden de volgende periodes aangehouden:

- 26 oktober tot en met 18 december 2026;
- 5 januari tot en met 13 februari 2027;
- 23 februari tot en met 24 april 2027;
- 4 mei tot en met 17 juli 2027;
- 31 augustus tot en met 16 oktober 2027;
- 26 oktober tot en met 18 december 2027.

Voor de voortzetting gelden de volgende uitgangspunten:

- de expositie is bedoeld voor lokale kunstenaars gevestigd in de gemeente Alphen a/d Rijn;
- de gemeente faciliteert de expositie, maar geeft geen inhoudelijke sturing;
- kunstenaars hebben artistieke vrijheid bij de presentatie van hun werk. Beeldende kunst hoeft niet altijd decoratief of esthetisch aantrekkelijk te zijn. Kunst mag ook schuren, raken, vragen oproepen en verschillende perspectieven laten zien. Deze artistieke vrijheid maakt onderdeel uit van de waarde van de expositie.
- in ieder geval worden de werkkamers van de burgemeester en de wethouder Kunst en Cultuur ingezet;
- afhankelijk van het aantal aanmeldingen en de beschikbare ruimte kan in overleg met het college worden besloten om ook andere werkkamers van kunst te voorzien.
- De veiligheid van kunstwerken vraagt blijvende aandacht. Recent is tijdens een expositie een kunstvoorwerp onherstelbaar beschadigd geraakt. Hoewel de situatie naar tevredenheid is afgehandeld, blijft het belangrijk zorgvuldig te kijken naar de plaatsing van kunstwerken.

Beoogd maatschappelijk resultaat

De wisselende kunstexpositie biedt lokale kunstenaars een laagdrempelig podium om hun werk te presenteren binnen het gemeentehuis van Alphen aan den Rijn. Daarmee draagt het initiatief bij aan de zichtbaarheid en waardering van lokale beeldend kunstenaars.

Door kunstenaars de gelegenheid te geven hun werk en verhaal te delen, ontstaat ruimte voor ontmoeting en gesprek. Kunst kan inspireren, ontroeren, confronteren en verschillende perspectieven zichtbaar maken. Daarnaast geeft de expositie een eigentijdse en representatieve uitstraling aan de werkkamers. Voor bezoekers die voor een gesprek op het gemeentehuis komen, kan een kunstwerk aanleiding zijn voor een gesprek of helpen om op een laagdrempelige manier

contact te maken. Daarmee heeft de expositie naast een culturele ook een verbindende functie binnen het bestuurlijke werk.

Kader

- Kunst- en Cultuurvisie gemeente Alphen aan den Rijn 2021-2030

Argumenten

1.1. De evaluatie geeft aanleiding om de expositie voort te zetten.

De deelnemende kunstenaars zijn overwegend positief over de expositie. Voortzetting biedt lokale kunstenaars ook in de tweede helft van 2026 en 2027 een laagdrempelige mogelijkheid hun werk te presenteren.

1.2. Een hogere vergoeding doet meer recht aan de inzet van deelnemende kunstenaars en de uitgangspunten van de Fair Practice Code.

Uit de evaluatie blijkt dat de huidige vergoeding onvoldoende aansluit bij de tijdsinvestering die deelname aan de expositie vraagt. We stellen een verhoging van de vergoeding voor naar € 200 per exposant. Deze sluit beter aan bij de uitgangspunten van de Fair Practice Code en biedt een betere balans tussen enerzijds de inzet en anderzijds de beperkte openbare zichtbaarheid van de expositie.

1.3. Langere expositieperioden sluiten beter aan bij de organisatie en de recesperioden

Door de exposities te plannen in de perioden tussen de recesperioden ontstaat een duidelijkere en beter planbare structuur. De tijdsblokken zijn 1 a 2 weken langer dan voorheen. De begeleiding door Team Kunst en Cultuur is op die manier beter planbaar en minder arbeidsintensief.

1.4. Persoonlijke aandacht en duidelijke communicatie dragen bij aan een positieve ervaring.

Uit de evaluatie blijkt dat kunstenaars de persoonlijke aandacht vanuit het gemeentebestuur waarderen. Daarom wordt voorgesteld bij iedere nieuwe expositieronde een ontvangstmoment te organiseren. Hierbij is het wenselijk dat één of meerdere wethouders en/of de burgemeester aanwezig zijn om de kunstenaars welkom te heten, kennis te maken en hen gelegenheid te geven iets over hun werk te vertellen. Publiciteit kan verzorgd worden via de communicatiekanalen van cultuurplatform KHABBAZ en, waar mogelijk, via de kanalen van burgemeester en wethouders. Het is belangrijk om vooraf duidelijke afspraken te maken over deze communicatie vanuit het bestuur, zodat kunstenaars weten welke aandacht zij wel en niet kunnen verwachten.

1.5 Bij de voortzetting wordt rekening gehouden met de renovatie van de bestuursvleugel.

Van oktober 2026 t/m februari 2027 staat een renovatie van de bestuursvleugel gepland, waarbij een deel van de werkplekken wordt verplaatst. Tijdens deze periode blijven volgens de huidige planning de werkkamers toegankelijk. De werkomgeving wordt tijdelijk anders

ingericht, maar blijft representatief. We zien geen belemmering om de wisselende kunstexpositie tijdens deze periode voort te zetten.

Duurzaamheid

De wisselende kunstexpositie heeft geen directe of substantiële gevolgen voor duurzaamheid. Een mooi side-effect van de expositie is dat de bestuurlijke omgeving zonder aanschaf van nieuwe werken meerdere keren per jaar een nieuwe representatieve en kunstzinnige uitstraling krijgt.

Participatie

De evaluatie is uitgevoerd door middel van een enquête onder de deelnemende kunstenaars. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor het voorstel om de wisselende kunstexpositie voort te zetten en op onderdelen aan te passen. Voor toekomstige exposities wordt opnieuw gewerkt met een open oproep onder lokale beeldend kunstenaars.

Financiële consequenties

Voorgesteld wordt de vergoeding te verhogen naar € 200,- per exposant. Hoewel de landelijke Richtlijn Kunstenaarshonoraria niet één-op-één van toepassing is op deze kleinschalige expositie, sluit dit bedrag beter aan bij de uitgangspunten van de Fair Practice Code. Uitgaande van gemiddeld drie kunstenaars per periode kunnen in 2026 naar schatting drie kunstenaars deelnemen en in 2027 vijftien. De kosten voor de vergoedingen bedragen daarmee:

- 2026: **€ 600,-**
- 2027: **€ 3.000,-**

De kosten worden gedekt binnen het bestaande budget van Team Kunst en Cultuur voor 2026 en 2027.

Realisatie

Na besluitvorming wordt een nieuwe open oproep uitgezet onder lokale beeldend kunstenaars. Hierbij wordt gebruikgemaakt van het netwerk van cultuurplatform KHABBAZ, dat ruim 100 lokale kunstenaars bereikt. Op basis van het aantal aanmeldingen wordt een planning opgesteld en worden de beschikbare werkkamers toegewezen. Uitgangspunt is dat in ieder geval de werkkamers van de burgemeester en de wethouder Kunst en Cultuur worden betrokken. Afhankelijk van het aantal aanmeldingen en de beschikbare ruimte wordt bekeken of uitbreiding naar andere werkkamers wenselijk en mogelijk is.

Bijlage(n):

n.v.t.